

Täysistunto

Keskiviikko 29.3.2017 klo 16.29—17.48

Täysistunto alkoi klo 16.29. Täysistunto päättyi klo 17.48.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.29—17.48).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä annettujen lakien sekä tuomioistuinmaksulain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 8/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 3/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 3/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

16.30 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys ympäristölupamenettelyn sujuvoittamiseksi ja keventämiseksi on kannatettava ja vie eteenpäin sitä asiaa, että nykyinen hallitus haluaa keventää nimenomaan normeja ja byrokratiaa. Tässäkin tietysti on tärkeää se, että hallinnon keventämistoimenpiteet eivät saa vaarantaa ympäristönsuojelun tasoa ja että kansalaisten osallistumisoikeus ympäristöään koskevaan päätöksentekoon turvataan myös jatkossa, ja tämä hallituksen esitys huomioi nämä asiat.

Itse haluan nostaa esille tässäkin yhteydessä tärkeän osan sujuvoittamisuudistusta, nimenomaan sen, että hanke siirtymisestä sähköiseen ympäristölupaan eli e-lupaan on

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

erittäin kannatettava, ja toivottavasti sitä viedään eteenpäin. Sähköinen ympäristölupa yhdessä niin ikään vireillä olevan niin sanotun yhden luukun periaatteen toteuttamiseksi ja sen uudistuksen eteenpäinviemiseksi — toivottavasti nämä hankkeet menevät myöskin eteenpäin.

16.32 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Hallituksellahan on käynnissä tämä normienpurkutalkoo, ja siinä on paljon hyödyllistä, jota tehdään, vaikkapa nyt tämä parkkipysäköintimittareihin liittyvän säädöksen lieventäminen.

No, sitten ympäristöpuolella on kuitenkin aihe korostaa sitä, että on tärkeitä, että meillä säilyy asiallinen ja hyvä ympäristönvalvonta. Erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvien normien osalta katsoisin, että tässä purkamisessa pitää olla todella tarkkana, ettei käy niin, että semmoisen joustavoittamisen nimissä syntyy käytäntöjä, jotka ryhtyvät heikentämään meidän ympäristönsuojelua. Tämä koskee myös kansalaisten oikeutta valittaa ympäristöasioissa ja hakea oikeuksiaan ja kääntyä viranomaisten puoleen.

Puheenvuorollani haluan peräänkuuluttaa sitä, että me emme ympäristönormien osalta lähde rakentamaan sellaista maata, jonka lopputuloksena on huonompi ympäristö tuleville polville.

16.33 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tässä itse laissa ei ole kovin paljon sellaisia ongelmia, joita on tarpeen nostaa tässä esille. Mutta aivan samoin kuin edustaja Heinäluoma tuossa jo toi esille, nyt tarvitaan ehkä tämmöistä puolivälin krouvin tarkastelua, kun niin paljon puhutaan normien purkamisesta ja sujuvoittamisesta.

Valiokuntakuulemisessa jo eräät asiantuntijat nimenomaan peräsivät sitä, että tällaista koordinaatiota ja seurantaa siitä, mitä normeja on purettu ja mitä ne vaikuttavat ympäristönsuojeluun yhdessä, tulee pystyä tarkastelemaan hyvinkin tarkasti. Täytyy muistaa myös, että normithan eivät ole vain ihmisten kiusaksi. Normit ovat myöskin sitä varten, että tämä yhteiskunta järjestetään myöskin niitten mukaisesti. Myös silloin, kun puhutaan yrityksistä, niin toiminnanharjoittajien varmuus paranee silloin, kun meillä on yhteisesti hyväksytyt hyvät pelisäännöt, ja mielestäni meidän täytyy ennen kaikkea kiinnittää huomiota siihen, että meidän normistomme ja myöskin lainsäädäntömme ovat hyvää lainsäädäntöä, jotka nimenomaan toteuttavat myöskin hyvää hallintoa ja sitä kautta antavat ihmisille oikeusturvaa mutta myöskin toiminnanharjoittajille toimintavarmuutta.

16.35 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kuten tiedossa on, tässä normienpurkukokonaisuudessa ympäristöministeriö on ehdottomasti ykkössijalla tällä hetkellä, tällä vaalikaudella, ja me olemme siitä todella tyytyväisiä. Se, mitä tämä normien purku on ja mikä tässäkin jatkuu tämän kyseisen lain myötä, on sitä, että siinä selkeytetään kokonaisuutta. Kyse ei ole todellakaan vain yltiöpäisestä normien purkamisesta vaan toimintojen selkeyttämisestä, ja mitä se on? Se on sitä, että virkamiehet eivät tee päällekkäistä työtä ensin kunnassa ja sitten ely-keskuksessa, vaan esimerkiksi virkamiehet keskittyvät tekemään kunnassa kerralla hyvin työn ja luottamusmiehet voivat luottaa siihen, että meillä ovat virkamiehet tekemässä tätä lopullista ratkaisua, josta sitten on eri tahoilla valitusmahdollisuudet.

Toinen on sitten se, että kun tehdään tiettyjä valituskokonaisuuksia ja tällä hetkellä monessa eri paikassa monenlaisissa eri kuvioissa käsitellään asioita, niin olisi ihan tavallisen ihmisen oikeusturvaa se, että hän tietää, että kun yhdessä paikassa, yhdessä kohdassa käsi-

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

tellään tätä asiaa, niin siinä on myöskin tämän asian valituksentekopaikat. Elikkä ehdottomasti koko tämän ympäristöpuolen byrokratian selkeyttäminen on tavallisen kansalaisen oikeusturvan parantamista joka suhteessa.

Kun nyt nostetaan monessakin asiassa rajaa ympäristöluvalle tai ympäristövaikutusten arvioinnille, niin nämä ovat semmoisia toimenpiteitä, että koska yhteiskunta ja sen toiminnot ovat kehittyneet eteenpäin, on järkevääkin, että voidaan keskittyä tekemään kunnolla ympäristöluvitusta niissä asioissa, missä se on todella tarpeellista.

16.37 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Maijala käytti tästä hyvin selkeyttävän puheenvuoron, johon voi yhtyä. Todellakin viime eduskuntavaalien alla ihmiset tulivat toreilla ja turuilla sanomaan — tavalliset ihmiset, yrittäjät, viljelijät — että tehkää jotakin tälle byrokratialle. Siitä on puhuttu pitkään, mutta ei ole saatu tuloksia aikaan sen paremmin Suomessa kuin EU:ssakaan.

Nyt kun on tehty merkittäviä sääntöjen sujuvoittamisesityksiä, lupamenettelyn sujuvoittamisesityksiä ja toivottavasti myöskin valitusmenettelyjen järkevöittämistä, niin se on hyvä asia ja menee niiden kansalaisten toiveiden suuntaan. On myöskin niin, että digitalisaatio osaltaan mahdollistaa säätelyn sujuvoittamista. Yhteiskunta kulkee tähän suuntaan.

Edustaja Heinäluomalle sanoisin, että tähän ylisäätelyyn ei kannata rakastua. Se on kuitenkin kansalaisten kannalta monta kertaa huono asia ja myöskin työllisyyden kannalta huono asia, kun investoinnit makaavat sen takana. Niin kuin tässäkin ympäristöministeriön esityksessä nähdään, ympäristöä mitenkään heikentämättä näitä säännöksiä voidaan sujuvoittaa.

16.38 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin omalla puheenvuorollani varoittaa siitä riskistä, että jos tässä sääntelynpurkuajatuksessa mennään ohitse sen, että ruvetaan tekemään päätöksiä, jotka mahdollistavat huonomman ympäristön jatkossa tai rajaavat olennaisesti kansalaisten valitusmahdollisuuksia, niin ollaan huonolla tiellä. Minusta on rehellistä niidenkin, jotka puhuvat tästä normien vähentämisestä, tunnustaa tämä vaara.

Kiinnitän huomiota siihen, mitä Nobel-palkittu Bengt Holmström puhui hetki sitten. Hän nimenomaan muistutti tästä asiasta, että sääntöjä tarvitaan. Se on hyvän, tehokkaan pohjoismaisen yhteiskunnan tunnusmerkki, että meillä on olemassa hyväksytyt normit, jotka koskevat kaikkia. Ympäristönormit ovat erityisen tärkeitä myös yrittäjien kannalta niin, että pitää voida luottaa siihen, että naapuriyritys ei saa kilpailuetua sillä, että se laiminlöisi jotakin ympäristön kannalta olennaista, perusteltua asiaa.

Kun sanon tämän varoituksen, totean myös, että tähän mennessä en ole vielä nähnyt hallituksen toiminnassa tältä osin todella huolestuttavia piirteitä. Asennepuolesta olen enemmän huolissani.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt debatin tässä vaiheessa vielä vastauspuheenvuorot edustajille Maijala, Torniainen, Huovinen, Kiuru ja sitten edustaja Ala-Nissilä, ja enempää en myönnä tässä vaiheessa. — Edustaja Viitasella on seuraava varsinainen puheenvuoro. Jätän siitä syystä hänet väliin.

16.39 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Heinäluomalle tästä havainnosta, että tähän mennessä ei ole tullut vielä yhtään

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

semmoista ongelmallista norminpurkuasiaa ympäristöpuolella. Me olemme tiedostaneet sen, että näitten kanssa pitää olla todella tarkkana.

Tarkkana pitää olla, ja sen takia me emme olekaan heti hallituskauden alussa nakanneet pois valtavaa määrää normeja, vaan näitä on tehty useammassa erässä. Joka ikinen on harjattu, ja on mietitty todella tarkasti, mitä vaikutuksia näillä on, miten näitten kanssa toimitaan. Meillä on vielä useita muitakin norminpurkuasioita edessä, työn alla tällä hetkellä, ja me niitä mietimme todella paljon. Me juristit ja muut toimijat mietimme, miten varmasti onnistumme, ettemme tee typeriyyksiä näissä asioissa, sillä meidän kaikkien etu on varmasti se, että järjellä päästään tässä eteenpäin ja jokainen voi keskittyä siihen työhön, minkä parhaiten osaa.

16.40 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinäluoman puheenvuorosta johtuen haluan sanoa sen, että ei kukaan halua lähteä sellaisia normeja purkamaan, jotka ovat välttämättömiä toiminnan kannalta. Mutta on ihan tosiaasia kuitenkin, että meillä on Suomessa sellaisia päällekkäisyyksiä, sellaisia asioita, joita ei kannata tehdä useampaan kertaan ja jotka sääntelevät liiaksi sellaista toimintaa, joka voidaan tehdä kevyemmin myöskin. Ei tarvitse kaiken olla lupamenettelyn kautta, vaan voidaan hoitaa ilmoitusmenettelyn kautta.

Tästäkin asiasta, mikä nyt on tämä hallituksen esitys, täytyy sanoa, että tämä on myöskin opposition hyväksymä hallituksen esitys ja tämä on myöskin valiokunnasta tullut yksimielisenä. Tässä hallituksen esityksessä on otettu ympäristövaikutusten arviointi huomioon. Tässä otetaan ympäristöasiat erittäin hyvin huomioon, ja toivon, että tämä asia voi myöskin mennä eteenpäin tällaisenaan.

16.41 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan yhtyä tähän edustaja Heinäluoman täällä esille nostamaan huoleen. Kyllä tässä norminpurkuvilskeessä uhkaa olla se vaara, että lapsi menee pian pesuveden mukana, ja se ei ole kyllä suomalaisen yhteiskunnan eikä myöskään yritysten kannalta järkevää toimintaa.

Sitten haluaisin kiinnittää tässä debatissa huomiota myös siihen, että vähän annetaan välillä minusta liiankin negatiivinen kuva siitä, millä tavalla nämä eri prosessit voivat mennä. Meillä varapuhemies Pekkarisen kanssa on erinomainen esimerkki omasta maakunnastamme: Äänekosken biotuotetehdas, jossa ympäristövaikutusten arviointiprosessi vietiin läpi mitä sujuvimmin kaikkien osapuolten kannalta. Eli monesti [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] on kyllä kyse — anteeksi nyt, edustaja — monesti on kyllä kyse myös siitä, millä tavalla näitä olemassa olevia normeja sovelletaan käytännössä. Sen takia minusta tämä hokema siitä, että kaikki normitus on huonoa ja pitää purkaa, [Puhemies koputtaa] ei pidä paikkaansa.

16.43 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Normeilla on tarkoituksensa, ja ne ovat syntyneet tietystä tilanteesta. Kun tilanteet muuttuvat, niin normejaikin on syytä tarkistaa. Kaikki normit eivät ole sellaisia, että niitä pitäisi välttämättä poistaa. Ympäristöasioissa on paljon tehty ja on edelleen paljon tekemistä, esimerkiksi jätelaki ja ympäristönsuojelulaki ovat sellaisia, jotka sivuavat tätä. Vakavien ympäristörikosten osalta on kirjauksia muun muassa rikoslaissa, ja sen suhteen esimerkiksi sisäministeriö ja ympäristöministeriö ovat tehneet yhteistyötä, että saadaan vakavampia rikoksia selville. Ympäristörikoksiin liittyy harmaa talous olennaisena osana. Nyt tuosta katsoin, että esi-

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

merkiksi Suomen luonnonsuojeluliiton sivuilla on erinomaiset ohjeet, miten kannattaa yksityisen kansalaisen menetellä, jos havaitsee jotain epäilyttävää. Pelkkä epäilyskin antaa aiheen ilmoitukselle, että se voidaan tutkia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeisenä edustaja Ala-Nissilä, vastauspuheenvuoro.

16.44 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En tiedä, olemmeko me tässä eri mieltä oikeastaan edustaja Heinäluoman kanssa. Mutta mitä tulee näihin riskeihin ja normien purkuun, niin kyllä tähän saakka suurin riski on ollut se, että ei tapahdu mitään, että vain puhutaan, että pitäisi tarpeetonta byrokratiaa purkaa, mutta ei saada mitään aikaan. Esimerkiksi EU:ssa, minullakin on kokemuksia, puhuttiin, että pitäisi yksinkertaistaa, pitäisi yksinkertaistaa. Sitten lopulta levitellään käsiä ja sanotaan, että simplification is so complicated, eikä tapahdu mitään. Nytkin EU:ssa tapahtuu aivan liian vähän. Me tiedämme, että se hallinnollinen taakka ja byrokratia on monta kertaa liian raskas ja ihmiset eivät ymmärrä näitä säännöksiä. Riski on siinä, että me emme saa aikaan. Onneksi meillä on nyt Sipilän hallitus, joka saa aikaan tässäkin asiassa.

16.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä normeja silloin voi purkaa, kun se joustavoittaa ja järkevöittää toimintaa, ja ikään kuin sellaista päällekkäistä tai muuta sääntelyä, mitä ei tarvita, ihan hyvin, totta kai, voidaan heittää roskakoriin.

Mutta pidän hyvin tärkeänä, puhemies, että tässä avautui tämä debatti ja keskustelu yleisellä tasolla tästä normien purusta, että ei tietenkään normien purun innosta saa missään nimessä mennä siihen suuntaan, että esimerkiksi ympäristön tila heikkenee. Se on meidän kaikkien etu, että pidämme huolta luonnostamme ja säästämme sitä myös lapsillemme ja lastenlapsillemme, eli tästä on myös kysymys. Minusta oli hyvin aiheellista se, että edustaja Heinäluoma kiinnitti huomiota siihen, että normienpurkutalkoon nimissä ei tietenkään saa tuottaa huonompaa ympäristöä. Ei tässä kukaan ylisääntelyyn ole rakastunut. Tässä ihan asiallisesti herätämme keskustelun tärkeästä asiasta.

Mutta, puhemies, haluan vielä sen sanoa, että kyllähän tätä normienpurkutalkoota on tehty jo viime kaudella. Esimerkiksi tämä rakentamismääräyskokoelma ympäristöministeriössä on ollut jo silloin tarkasteltavana. Tätä työtä tehdään koko ajan. Ideana on juuri se, että tarpeelliset säästetään, pidetään huolta vaikkapa rakentamisen laadusta, siitä emme tingi, ei saa syntyä sutta ja sekundaa mutta sitten sellaiset päällekkäiset ja turhat pois.

Puhemies! Mitä tulee tähän normienpurkutalkoeseen ja tämän hallituksen henkeen, kannan kyllä huolta, että siellä vähän uutisia on kuulunut muun muassa eläinsuojelulainsäädännön uudistamisesta, että nyt sitten ei voidakaan tehdä eettisesti viisaita uusia uudistuksia, koska tulee liikaa normitusta tai kustannuksia. Näin se ei saa olla. Pitää voida huolehtia ympäristöstä, huolehtia meidän asianmukaisesta eläinsuojelustamme, näistä asioista.

Vielä, puhemies, mitä tulee EU:hun, minkä edellinen puhuja mainitsi, olisikin niin, että siellä EU:ssa haluttaisiin purkaa normeja, [Puhemies koputtaa] mutta ongelma on, puhemies, että tämän hallituksen kaudella esimerkiksi autotallit pistettiin energiatodistuksen piiriin [Puhemies koputtaa] eli lisättiin kallista normitusta, enkä minä tällaista oikein ymmärrä. Autotallit energiatodistuksen piiriin...

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Nyt jos edustaja haluaa jatkaa, niin minä pyydän tänne pönttöön. — Seuraavana edustaja Laukkanen.

16.47 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt puhuttu hyvin tärkeistä asioista, ja olisin itse asiassa toivonut, että tämä mietintö olisi ollut vielä pikkasen syvällisempi ja pureutunut näihin asioihin. Tässä sivulla 2, "Ympäristölupamenettelyn kehittamisestä", todetaan kyllä hyvin: "Valiokunta pitää ympäristölupamenettelyn sujuvoittamista ja keventämistä edistäviä toimia yleisesti kannatettavina, kun samalla huolehditaan tietyistä reunaehdoista. Lähtökohtaisesti on tärkeää, että hallinnon keventämistoimet eivät vaaranna ympäristönsuojelun tasoa ja että kansalaisten osallistumisoikeus ympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon turvataan." Sitten täällä on mainittu nämä sujuvoittamis- ja keventämistoimille olevat rajoitukset EU:n puitteissa ja todetaan näin: "Tämä tarkoittaa toiminnasta mahdollisesti aiheutuvaa eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta, kuten melua tai pölyä."

Olisin kysynyt, jos täällä on valiokunnan jäseniä paikalla, kuinka paljon käsiteltiin tätä, kun erityisesti isoissa kaupungeissa sattuu näin ikään kuin vähän vahingossa, että murskaamoja ja muita tällaisia käsittelylaitoksia tulee hyvin lähelle taajamia, niin kuin hiljattain Espoossa tapahtui, ja sitten koko hanke jouduttiin romuttamaan, kun todettiin, että se ei vastaakaan vaatimuksia. Oliko tästä valiokunnassa syvällisempää keskustelua? Tästä olisin tiedustellut.

16.49 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä professori, nobelisti Bengt Holmströmin luento sopi kyllä erittäin hyvin johdannoksi tälle keskustelulle, kun hän totesi, että byrokratia ei ole ongelma vaan ratkaisu ja suorastaan julkisen sektorin tehtävä. Mutta toisaaltahan hän muistutti myös siitä, että on kuitenkin elettävä ajassa ja myös sitä byrokratiaakin kevennettävä silloin, kun se on tarpeen ympäristön muutoksen takia.

En kuulu tähän mainittuun valiokuntaan, mutta olen tähän mietintöön paneutunut, ja mielestäni tämä on kyllä hyvin kannatettava. Täällähän todetaan, että hallituksen esityksessä tarkoitetut toiminnot eivät yleisellä tasolla arvioituna aiheuta sanottavia ympäristövaikutuksia.

Tästä keskustelusta huolimatta ymmärrän, että täällä kaikki ovat sitä mieltä, että tämä esitys on tarpeellinen ja ylipäänsä ympäristöhallinnossa meillä on tarvetta edelleenkin taroituksenmukaiseen normien purkamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Oliko edustaja Myllerin ylösnousu merkinä siitä, että haluatte käyttää vastauspuheenvuoron? (Riitta Myller: Voin käyttää myöskin varsinaisen puheenvuoron!) — Asia selvä. — Edustaja Huovinen.

16.50 Susanna Huovinen sd: Arvoisa puhemies! Itsekin haluaisin vielä korostaa tuota äsken kuultua nobelisti Holmströmin puheenvuoroa siitä, että todellakin, aivan niin kuin edustaja Räsänen tässä edellä totesi, byrokratiakin on tarpeen. Jotenkin ajattelen itse, että hyvällä hallinnollakin on arvonsa. Monesti me ajattelemme, että se hyvä hallinto on ikään kuin aina olemassa, mutta huomaamme ongelmia vasta sitten, kun se puuttuu, ja senkin takia tähän asiaan kannattaa kyllä hetkeksi pysähtyä.

Puhemies! Haluan vielä kiinnittää huomiota myös siihen, että kun tässä keskustelussa aiemmin annettiin ehkä sillä tavalla mielikuva, että hallitus ei olisi tehnyt päätöksiä, jotka

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

vaarantavat ympäristöasioiden hyvän huomioimisen, niin itse olen kyllä tästä väitteestä eri mieltä. Viitataan siihen keskusteluun, jota olemme käyneet tässä salissa koskien maankäyttö- ja rakennuslain muutosta, jossa ely-keskusten valitusoikeus viedään pois. Tämähän tulee tarkoittamaan sitä, että tämäntyyppinen laillisuusvalvonta, jota ely-keskukset ovat hyvin harkiten käyttäneet ympäristöön liittyvissä asioissa ja johon liittyvistä valituksista on mennyt suurin osa läpi vielä — ne ely-keskuksen valitukset ovat olleet aiheellisia myöskin oikeuskäytännön näkökulmasta — aiotaan nyt jättää meille tavallisille kansalaisille ja kansalaisjärjestöille. En pidä tätä ollenkaan sen mukaisena kuin mitä me olemme tottuneet meidän ympäristönsuojelussa ja myöskin eri viranomaisten yhteistyössä tekemään.

Kuten, puhemies, aiemmassa puheenvuorossani totesin, kyllä näissä norminpurkutaloissa ja [Puhemies koputtaa] lupa-asioiden sujuvoittamisessa käytetään nyt myös keinoja, jotka ovat kyseenalaisia.

16.52 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Totean tästä sen, että tämä valiokunnan mietintö on itse asiassa kaikessa lyhykäisyydessään aika painava. Tässä todetaan, että samalla kun kevennetään tätä lupamenettelyä, tämä jälkivalvonnan merkitys korostuu. Mietin, kuinka järkevää on sellainen toiminta, että ensin annetaan jonkun hieman kyseenalaisen toiminnan ikään kuin ilmoitusmenettelyllä käynnistyä ja sitten kun vahinko on syntynyt, jälkivalvonta toteaa, että vahinko on syntynyt. En ole ihan varma, onko tämä sitten kuitenkin paras tapa näissä ympäristökysymyksissä edetä, samalla kun kaikki toivomme, että asiat sujuvoituvat ja etenevät paremmin: ympäristökysymykset ovat vähän sellaisia, että jos siellä sattuu iso vahinko, niin sitten se korjaaminen voi kestää satakin vuotta.

16.53 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin sitä, miten tätä asiaa käsiteltiin ympäristövaliokunnassa. Niin kuin varmasti tulee esille siitä mietinnöstä, siihen ei jätetty eriäviä mielipiteitä eikä vastalauseita. Ne itse kohdat, joita siinä käsiteltiin, eivät sitä aiheuttaneet, mutta kuten noista esimerkeistä, joita luitte tuosta mietinnöstä, näki, siinä painokkaasti haluttiin tuoda esille se, että tämä norminpurku ei voi olla pelkästään tällainen sujuvoittamiskysymys, vaan kyse on nimenomaan siitä, mihin näitä normeja tarvitaan. Niitä tarvitaan esimerkiksi siihen — mikä siellä on todettu — että toiminnan harjoittajilla on myöskin varmuus toiminnasta: kun tiedetään, miten asioita hoidetaan, niin se on myöskin sitä ennakkovalvontaa, jolloin ei sitten tätä jälkivalvontaa enää tarvita. Tässä on itse asiassa monessa kohdassa tuotu esille se huoli, että on syytä tarkastella pikimmiten sitä, mihin suuntaan tässä norminpurussa nyt ollaan menossa. Hyvin herkästi tapahtuu niin, kun pieniä yksittäisiä muutoksia tehdään, että jos niillä kaikilla on sama suunta, niin se vahvistuu huomattavasti. Ja tässä mielessä mielestäni on hyvä, että tätä mietintöä on nyt luettu, vaikka siihen vastalauseita ei liitykään.

Olen samaa mieltä siitä, mitä edustaja Huovinen sanoi, että meillä on vastikään käsitelty yksi lakiesitys, tämä maa- ja rakennuslakiesitys, jossa olisi pitänyt arvioida sitä myös niiden ympäristövaikutusten kautta, mitä sillä tulee olemaan pidemmällä aikavälillä. Ei voi olla niin, että kuntien maankäytön laillisuusvalvonta jää tavallisille [Puhemies koputtaa] kansalaisille.

16.55 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olipas hyvä, että edustaja Huovinen otti tuon puheenvuoron esille. Taisin antaa hivenen liian varomattomasti hallitukselle puhtaat paperit. [Naurua] Epäilin vain jatkomahdollisuuksia, mutta osoittautui, että nyt on ehkä jo

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

menty sen punaisen viivan ylitse. Kyllä itsekkin olen siitä huolissani, jos lainsäädäntö tehdään sellaiseksi, että näistä kyseenalaisista päätöksistä ei voi valittaa, tai jos viranomaisten mahdollisuuksia huolehtia hyvästä ympäristönsuojelusta tai rakentamiseen liittyvän lainsäädännön toteuttamista rajataan, se tie ei ole kovin hyvä. No nythän me tulemme näkemään, mitä tämä päätös tarkoittaa. Aiemmin kuulemastani päätelen, että kyllä tällä maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella on riskipuolensa. Se liittyy siihen, että kunnissa on suuria omistusintressejä, jotka usein vaikuttavat kuntien päätöksentekoon. Ja jos nyt sitten mennään tähän villin lännen kulttuuriin, että kun kunta päättää, niin se on sitten siinä, ja vaikka se olisi ilmeisesti lainvastainen, niin sille ei voi tehdä mitään, ellei joku yksityinen kansalainen sitten ryhdy laittamaan aikaa, vaivaa ja roposia likoon. Joten kiitän edustaja Huovista, ja tämän jälkeen olen viisaampi, että en anna hallitukselle tästä asiasta täysin puhtaita papereita. [Naurua]

Tulen sitten toiseen asiaan, jossa kyllä yhdyin täällä lausuttuun ihmettelyyn: edustaja Viitanen kiinnitti huomiota tähän omakotitalojen autotallien määräämiseen energiatodistuksen piiriin — sehän koskee näitä isompia autotalleja. Mutta sitten jää tämä iso asia jäljelle, josta meillä oli kansalaisaloitekin olemassa, [Pia Viitanen: Kyllä!] joka koski sitä, että näistä energiatodistuksista voitaisiin luopua. Omakotiasukkaat pitkälti mieltävät sen kiusanteoksi, se lukemahan on täysin teoreettinen, ei kuvaa sitä todellista kulutusta. Jään ihmettelemään, missä viipyy tämän asian hoitaminen. Edustaja Viitanen ollessaan ministerinä lähetti asiaa koskevan aloitteen Euroopan unionin komissiolle, [Puhemies koputtaa] ja siellä pitäisi olla lainsäädäntötarkastelu aiheesta käynnissä. [Puhemies koputtaa] Odotan, että saamme tästä asiasta ministerin — onko se nyt asunoministeri Tiilikaisen hoidossa — selityksen, [Puhemies koputtaa] mitä tälle normille hallitus tekee vai onko tämä unohtunut kokonaan.

16.58 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä pelottelu villin lännen meiningistä tuntuu hieman ylimitoitetulta. Ymmärrän tietysti retoriset keinot, johon oppositiollakin on täysi oikeus. Muistutan nyt kuitenkin, että kunnissa työntekijät, virkamiehet tekevät valmistelua virkavastuulla. Se kokemus, mikä itselläni on neljä vuotta kaupungintalolla työskentelystä — olen seurannut maankäyttöä, kaavoitusta, tämänsuuntaisia asioita, kollegoiden työskentelyä siellä — niin kyllä se lain kunnioitus ja sääntöjen noudattaminen on ollut aina hyvin kirkkaana mielessä. En sitä kiistä, että on kuntakohtaisia eroja, mutta kyllä minä luotan kuntatyöntekijöihin ja virkamiesvastuuseen. Ja edelleenkin on se valitusoikeus siellä olemassa, vaikka sitä ei elyllä olisikaan [Puhemies koputtaa] muuta kuin valtakunnallisesti [Puhemies koputtaa] merkittävissä hankkeissa.

16.59 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Tässä on se hyvä puoli, arvoisa edustaja Kiuru, että nyt tämä tulee nähtäväksi. Eli kun tämä aikaisempi muutos maankäyttö- ja rakennuslakiin on hyväksytty, me tulemme näkemään, missä määrin tämä vaikuttaa käytännön toimintoihin. Oletankin, että varmaan valiokunta on jo silloin, kun tätä on käsitelty, lähtenyt siitä, että tästä saadusta kokemuksesta toimitetaan eduskunnalle aikanaan sitten tieto, miten nämä maankäyttöratkaisut ovat tämän muutoksen jälkeen edistyneet, kun tätä valitusmahdollisuutta ei ole, ja uskon, että jos osoittautuu, että tässä ympäristönormien kannalta tulee huonoja päätöksiä, niin sitten tähän asiaan voidaan vielä palata.

Mutta tämänkin jälkeen totean, että missähän mahtaa viipyä se energiatodistuksia koskeva asia, josta täällä oli kansalaisaloite. Muistelen, että silloin oli kyllä ystäviä sillä asial-

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

la, kun ministeri Viitanen sen esitteli, ja pidettiin erinomaisen hyvänä tätä ministeri Viitanen linjausta, että lähdemme siitä, että vanhat omakotitalot voitaisiin vapauttaa tästä säännöksestä. Tämän normin purkua itsekin kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.00 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Juuri näin, että aina silloin, kun puhutaan valittamisesta ja kansalaisten oikeuksista valittaa, pitää olla kovin, kovin varovainen. Asialla on aina monta puolta, ja siksi pidän arvossa edustajien Huovinen, Myller ja Heinäluoma näkemyksiä juuri tästä ongelmatiikasta. Ja on varmasti niin, että eduskunta haluaa saada jatkossa selkoa tästä, miten sitten käytännöt muuttuvat.

Minä myös palaan osaltani tähän energiatodistusasiaan nyt, kun se on hyvä ottaa esille, kun puhumme normienpurusta. Nimittäin todella, kuten täällä todettiin, viime kaudellahan Omakotiliiton kansalaisaloitteen myötä koko eduskunta sitoutui siihen, että tätä vanhojen omakotitalojen kansallista lainsäädäntöä kehitetään. Myös tämän ministerinä tekemäni aloitteen siitä, että vanhojen omakotitalojen osalta energiatodistus tulisi vapaaehtoiseksi, koko eduskunta hyväksyi ja velvoitti toimiin. Nyt olemme kysyneet muutaman kerran tällä kaudella, että miltä näyttää, mitä sinne kuuluu, ja kovasti ei ole tuntunut kuuluvan. Siksi olen sitä mieltä, että olisi oikein hyvä, että ministeri jossain vaiheessa kertoisi. Nimittäin juuri nyt, parhaillaan Euroopan unionissa juuri tämä direktiivi on arvioitavana ja katseltavana, ja olisi hyvä, että Suomi nyt tässä ahkerasti toimisi tämän kannan puolesta, joka on ollut alun perin Suomen kanta, silloin kun tätä energiatehokkuusdirektiiviä tehtiin siellä Euroopan unionissa. Ihmettelen todellakin sitä, että kun nimenomaan viime kaudella haluttiin tässä suhteessa turhia normeja purkaa, haluttiin ihan oikeutetusti kuulla esimerkiksi omakotiasukkaiden ihan oikeutettua huolta tästä, niin silloin purettiin ja menttiin siihen suuntaan, ja sitten se pettymys oli suuri ja hämmennys suuri, että kun sitä direktiiviä muuttenkin arvioidaan, niin miksi ihmeessä Suomi sitten tekee juuri toisinpäin, kääntää kurssin täysin ja laittaa autotallitkin energiatodistuksen piiriin eli lisää normitusta. Tuntui kovin oudolta [Puhemies koputtaa] tämä yhtälö, ja ihmettelen, miten tämä eduskunta sen halusi hyväksyä.

17.02 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma vanhempänä, kokeneena poliitikkona ja osajana sanoi aivan niin kuin tämä asia onkin, eli että on hyvä, että tätä asiaa on viety tällä tavalla eteenpäin, mutta hän unohti vähäksi aikaa, että hän on oppositiossa. Opposition puolelta tästä on sanottu vain, että asia on nytten menossa väärällä tavalla eteenpäin, mutta kyllä me hallituspuolueissa kuitenkin — ja minäkin jonkun verran alaa opiskelleena — olemme erittäin tyytyväisiä, että tällä tavalla on menty näissä normiasioissa eteenpäin. Minä kyllä olen valmis kantamaan vastuun senkin hallituksen esityksen mukaisesti, minkä me hyväksyimme valiokunnassa tästä maankäyttö- ja rakennuslaista — siinä on minusta tehty todella järkevällä tavalla ympäristöarvot huomioon ottaen näitä asioita. [Riitta Myller: Ympäristöarvoja ei ole yhtään huomioitu!] — Ympäristöarvot on huomioitu siinä todella hyvin, siinä mielessä että kun kerralla asia käsitellään, se käsitellään huolella eikä vain nakata vastuuta toiselle ja että siinä ely-keskuksen ja muiden toimijoiden kanssa voidaan keskustella laajasti ja että annetaan kuntien pitää vastuunsa ja hoitaa tehtävänsä ja että valitusoikeus siellä onneksi kuitenkin on olemassa eikä mistään päätöksestä ei voi kiertää ilman valitusoikeutta.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Nyt sitten meillä on ympäristövaliokunnassa paljon mielenkiintoisia keskusteluja ollut kaikista näistä asioista, ja kiitos oppositiolle, että olette tuoneet näitä asioita sillä tavalla esille, että me olemme todella joutuneet vielä tarkemmin miettimään, että varmasti ne ympäristöasiat tulevat huomioiduksi oikealla tavalla — niin kuin nytten tässäkin laissa on tehty yhdessä mietintö, ja siinä huomioitiin myöskin teidän mielipiteitäne ja puheitanne.

Sitten kyllä täytyy sanoa, että villin lännen meiningistä ei ole tässä tietoakaan ja että kylä siinä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksessa nämä asiat tullaan sitten tarkemmin huomioimaan [Puhemies koputtaa] ja sitten tarkastellaan nämä muutokset.

17.04 Susanna Huovinen sd: Arvoisa herra puhemies! Vielä jatkan keskustelua tästä esiin nousseesta jo tehdystä heikennyksestä ja kiitän kyllä edustaja Maijalaa näistä kiitoksista. Siinä on vain semmoinen ongelma, että me ja asiantuntijat tässä MRL-muutoksessa hävisimme tämän väännön, jonka olisi pitänyt mennä toisinpäin. Niin kuin muistatte hyvin, meillä oli asiantuntijoita, muun muassa yhdyskuntasuunnittelun professori, joka toteasi, että tämä ely-keskusten valitusoikeuden rajaaminen ja nämä muutokset ovat yritys vastata ongelmaan, jota ei ole edes olemassa. Eli kyllä tällä muutoksella oli aivan muut tarkoituksiperät kuin mitä tässä nyt on esitetty.

Haluan vielä, puhemies, todeta tähän asiaan liittyen senkin, että kuntien osaamisessa on hyvin isoja eroja. Että en minäkään lähtökohtaisesti epäile, etteikö kunnissa osata tehdä, mutta me tiedämme kaikki, että Suomessa on hyvin monenlaisia tilanteita ja kuntien osaaminen näissä asioissa niin kuin monissa muissakin asioissa kyllä vaihtelee. Sen vuoksi on ollut tarpeen, että ely-keskuksella on ollut mahdollisuus tähän puuttua silloin kun nähdään, että nyt ei mene niin kuin pitäisi mennä. Nyt tämä mahdollisuus viedään pois, ja sitä pidän erittäin huonona ratkaisuna.

17.06 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Kun puhutaan ely-keskuksen valvonnasta ja valituksista, niin siinä kysymys on lähinnä aina laillisuusvalvonnasta. Minun täytyy sanoa, että kyllä minä luotan näihin kunnallisiin virkamiehiin mutta luotan kyllä ely-keskuksen virkamiehiinkin. Hekin ovat tämän hommansa ihan oikein osanneet tehdä. Silloin jos valvonta menee pelkästään kansalaisille, saattaa olla, että laillisuusvalvonta jää vähän vähemmälle ja silloin ehkä muut asiat ja arvot nousevat enemmän, ja voi olla, että se valitusten tulva tulee toista kautta silloin isommaksi.

Mutta jos me puhumme oikeasti näistä norminpuruista täällä rakennuspuolella ylipäänsä, niin juurikin nämä energiatodistukset on yksi asia, mikä pitäisi tehdä, ja myöskin toinen se, että tällaiset kuin esimerkiksi kesämökin muuttaminen talviasuttavaksi tai autotallin tasakaton laittaminen harjakatoksi ovat semmoisia, mitkä pitäisi saada tehdä ilman lupamenettelyä. Nyt jos halutaan autotalliin rakentaa harjakatto, että se olisi nätimmän näköinen omalle silmälle ja naapureiden silmälle, ei riitä, että saadaan rakennuslupa vaan täytyy olla jopa lupa naapureilta, ja tämä on aivan käsittämätöntä. Kyllä nyt johonkin kohtaan näissä lupahakemuksissa täytyy se raja vetää, ja jos normeja halutaan purkaa, tartuttakoon sellaisiin asioihin, missä oikeasti sitten tämä valitusmenettely vähenee ja missä oikeasti asiat sujuvoituvat, kun normeja vähennetään. Meillä on niitä tosi paljon. Me olemme oikein sellainen sääntöjen luvattu maa, oikein kunnan koulutyttyjä, ja me panemme joka paikkaan säännön, ja aina pitää olla lupalappu jostakin. Jopa siihen pitää olla kotoa lupalappu, että voi mennä ulos jumppatunnilla. Nämä ovat semmoisia asioita, missä voidaan purkaa niitä normeja ja tehdä vähän sujuvammaksi tätä koko elämistä.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

17.08 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Haluan vain muistuttaa tässä siitä, että tämä ympäristölupamenettelyjen sujuvoittaminen ja keventäminen käynnistettiin jo viime vaalikaudella eli edellisen hallituksen toimesta vietiin se ensimmäinen ja toinen vaihe läpi. Kolmaskin vaihe sai alkunsa jo silloin vuoden 2014 lopulla, jolloin ympäristöministeriö asetti arviointiryhmän arvioimaan ympäristöön kohdistuvien lupa- ja arviointimenettelyiden sujuvoittamista, tehostamista ja erilaisia toimintavaihtoehtoja. Sittenhän tämä Tarastin arviointiryhmä ehdotti raportissa kaikkiaan 19 toimenpidettä ympäristömenettelyjen sujuvoittamiseksi. Tämä työ saatiin jo valmiiksi, siis tämä Tarastin työ, ennen tämän Sipilän hallituksen ohjelman laatimista, ja hyvin pitkälti esimerkiksi tässä esityksessä, jota nyt käsitellään, itse asiassa se pohja ja perusta löytyvät sieltä viime vaalikaudelta. Otan esimerkiksi tästä Tarastin arviointityöryhmän työstä vaikka sen, että siinä ehdotettiin lisättäväksi säännökset sähköisestä neuvonnasta ympäristölupahankkeissa, mikä muun muassa sisältyy nyt tähän lakiesitykseen.

17.09 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on tietysti laajentunut aika paljon tästä varsinaisesta asiasta, mitä nyt käsitellään, tästä hallituksen esityksestä. Nyt haluan sanoa sen, että kaiken kaikkiaan ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen ja keventäminen, sen eteenpäinvieminen, on hyvä asia, ja niin kuin tässäkin hallituksen esityksessä nimenomaan tehdään: otetaan huomioon myöskin nämä ympäristönsuojeluvuorot ja niihin pystytään myöskin vaikuttamaan.

Liittyen siihen, mitä tässä keskustelussa on tullut esille nimenomaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksesta, joka on ollut täällä salissa meillä keskustelussa, haluan todeta sen, että kaiken kaikkiaan maankäyttö- ja rakennuslakia ollaan uudistettu tavallaan kuin tilkkutäkkiä ja monta kertaa on tullut pieninä osina sitä täydennettyä, ja siihen liittyen se maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus ja sen eteenpäinvieminen on tärkeä asia. Myöskin ympäristöministeriö on jo käynnistänyt sen eteenpäinviemisen. Toivon, että siinä huomioidaan myöskin tämä kaavajärjestelmä kokonaisuudessaan, se, miten sitä yksinkertaistetaan, jotta saadaan nopeammaksi ne toimenpiteet.

Sitten mitä tulee vielä tähän meillä käsittelyssä olleeseen maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen, niin täällä tuli esille, että asiantuntijat olisivat olleet kaikki sitä mieltä, että ely-keskuksen rooli tulisi säilyttää sellaisenaan. Se ei ihan pidä paikkaansa, sillä kyllä esimerkiksi Helsingin kaupunki sanoi asiantuntijalausunnossaan, että tämä ely-keskusten valitusoikeuden rajaaminen on hyvä asia, sillä saadaan viranomaisten päällekkäisyyksiä vähennettyä ja sillä nopeutetaan myöskin kaavoitusprosesseja. Se on hyvä asia myöskin huomioida.

17.11 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on keventää ympäristöluvanvaraisuutta. Ympäristövaliokunta on tehnyt hyvän mietinnön, ja tässä on paljon tärkeitä seikkoja nostettu esille. Kun me puhumme ympäristöstä, niin se pitää säilyttää myös tuleville sukupolville, ja aivan kuten täällä valiokunnan perusteluissakin todetaan, pidän myös itse äärettömän tärkeänä sitä, että lähtökohtaisesti on aina tärkeää, että nämä hallinnon erilaiset keventämistoimet eivät vaaranna ympäristönsuojelun tasoa ja että kansalaisten osallistumisoikeus ympäristöään koskevaan päätöksentekoon myös turvataan, eli jätetään myös sitä kaunista ympäristöä ja luontoa sinne meidän tuleville sukupolville.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Kun täällä on puhuttu tästä normien purkamisesta, luvituksen sujuvoittamisesta ja myös näistä valittamiskierteistä ja valittamisesta, niin johonkinhan se raja olisi vedettävä mielestäni myös näissä valitusmenettelyissä, että ei ole loputtomiin mahdollisuutta sitten aina valittaa.

Sitten puhuttiin myös näistä talviasuttavan talon muutosasioista — edustaja Tolppanen, nostitte hyvin esille. Meillä on Suomessa kyllä se tapa ja käytäntö, että erilaisia sääntöjä ja lakeja me kyllä osaamme laatia ja tehdä, mutta sitten kun lähdetään purkamaan niitä, niin onko se sitten helppoa vai vaikeaa? Minusta se on aika vaikeaa, mutta me toivottavasti nyt sitten sujuvoitamme asioita ja myös kykenemme purkamaan normeja.

17.12 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tosi on, että meillä valiokunnassa on käynyt hyvin monenlaisia asiantuntijoita. He ovat esittäneet hyvin monenlaisia eri mielipiteitä, mutta eihän meidän kaikkea pidä lakina eikä täydellisenä totuutena pitää, mitä he sanovat. Meidän valiokunnan jäsenten tehtävä on analysoida, miettiä, mikä niistä on se, minkä mukaan mennään eteenpäin, koska jokainen asiantuntija kertoo omasta näkökulmastansa nämä asiat. Sen takia on hyvä, että me kuuntelemme siellä useita eri asiantuntijoita sen lisäksi, että meillä on myöskin omat intressitahot ympärillä, joiden kanssa me keskustelemme näistä asioista.

Sitten toisekseen kiitoksia edustaja Räsäselle näistä puheenvuoroista. Vaikka me haluamme kaikki kunnian itsellemme näistä normienpurkuasioista, niin pakko minun on tunnustaa viime vaalikaudellakin täällä olleena, ympäristövaliokunnassa toimineena, että kylähän näistä monesta asiasta puhuttiin jo viime vaalikaudella. Kyllähän esimerkiksi opposition edustajat nytten ovat olleet useita näistä asioista jo viime vaalikaudella valmistelussa ja puhuneet näiden asioiden puolesta. Toivottavasti oppositio muistaa jatkossa sen, mitä ovat viime vaalikaudella itse puhuneet ja esittäneet näiden asioiden osalta.

Sitten vielä edustaja Tolppanen toi hyvin esille, mitä muita asioita pitäisi tehdä. Kyllähän meillä ympäristöpuolella on vielä todella paljon normeja, mitä olisi hyvä järkeistää ennen kaikkea tällä rakennuspuolella. Nyt me olemme jo käsitelleet viimeisen kuukauden aikana täällä salissakin sitä, miten ilmoitusmenettelyä on lisätty. Tässäkin on se ilmoitusmenettelyn lisääminen, ettei aina tarvitse olla välttämättä rakennuslupa-asioita.

Sitten toiseksi näitä lomamökit. Kaksoiskuntalaisuusasiasta on nyt alettu keskustelemaan, miten sitä asiaa viedään eteenpäin, miten lomamökit saadaan laitettua paremminkin asunnoiksi, ja monia monia muita asioita. Mutta menemme askel kerrallaan eteenpäin.

17.14 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Täällä sanottiin, että kuulemme kaikenlaisia asiantuntijoita valiokunnassa. Mielestäni kaikki asiantuntijat, joita kuunnellaan, ovat ihan hyviä asiantuntijoita ja tarpeellisia asiantuntijoita. Esimerkiksi nyt se kritiikki, mikä maankäyttö- ja rakennuslain yhteydessä tuli muun muassa tätä ely-keskusten valitusoikeuden purkamista kohtaan, tuli muun muassa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Se kritiikki tuli nimenomaan siinä, että tämä pykälä, jolla tämä valitusoikeus poistetaan, on niin epäselvä, että se tulee aiheuttamaan enemmän valituksia.

Sitten toisaalta, kun täällä puhuttiin siitä, että sitten jää jäljelle se tärkein eli se, että ely-keskuksen asiantuntijat neuvovat kuntia näissä kaavoitusasioissa, näinhän ei tule tapahtumaan, koska ely-keskukset lakkautetaan ja tätä työtä ei olla sitten siirtämässä maakunta-hallinnolle.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

On kyllä nyt sitten todellakin väärän puun haukkumista, että ely-keskukset ovat joutuneet tähän tai se työ, jota ely-keskukset tekevät, tulevaisuudessahan ely-keskukset eivät ole todellakaan näitä. Mutta se työ, jota viranomainen on tehnyt tässä valvonnan suhteen, jää kokonaan pois, kun nykyisten ely-keskusten valitukset ovat olleet noin 4 prosenttia kaikista valituksista. Näillä valituksilla ei sitä valitussummaa pureta. Sillä varmistettiin ainoastaan se, että nämä päätökset kunnissa ovat täyttäneet lain vaatimukset.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 8/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Lakialoite laiksi potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 13/2017 vp Päivi Räsänen kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.17 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä lakialoitteessa esitämme, että potilaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 8 a § Potilaan oikeus saattohoitoon. Saattohoitoahan eli hospice-hoito tarkoittaa lähestyvää kuolemaa edeltävää hoitoa silloin, kun kuoleman odotetaan tapahtuvan aivan lähipäivien tai -viikkojen aikana. Tästä aikarajasta poikkeuksena on dementia eli Alzheimerin tauti, jossa tuo saattohoitovaihe saattaa kestää useita kuukausia, jopa pari kolme vuotta, jolloin on hyvin vaikea ennakoida ja arvioida sitä lähestyvää kuolemaa. Hyvän saattohoidon avulla voidaan hoitaa vaikeita kipuja, voidaan hoitaa vaikeita oireita: hengenahdistusta, pahoinvointia, levottomuutta. Kuolevalle on todellakin mahdollisuus tarjota hyvä elämä loppuun saakka, jos vain käytetään palliatiivisen, oireita lievittävän hoidon keinoja, kuten tehokasta kivunhoitoa. Hyvä saattohoito tarkoittaa myös sitä, että huomioidaan hoidettavan tarpeet niin fyysiseltä, henkiseltä, hengelliseltä kuin sosiaaliselta puolelta, eli otetaan huomioon myös hänen perheensä ja lähiyhteisönsä. Ja täytyy muistaa se, että saattohoito ei merkitse sitä, että siirryttäisiin aktiivisesta hoidosta passiiviseen, vaan parhaimmillaan saattohoito on hyvin aktiivista potilaan oireiden hoitamista.

Saattohoitosuosituksissa korostuu kuolevan ihmisen ja potilaan ihmisarvo, inhimillisyys, itsemääräämisoikeus, eli tuetaan ja hoidetaan yksilöllisesti kuolevaa ihmistä ja hänen läheisiään ihmisarvoa kunnioittaen. Saattohoidossa kuolevalla on mahdollisuus valmistautua lähestyvään kuolemaan, ja tämä mahdollisuus halutaan turvata myös läheisille. Saattohoidon aloittaminen perustuu kirjalliseen hoitosuunnitelmaan, ja saattohoitovaiheeseen siirtyminen on sellainen potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa tarkoitettu hoitopäätös, josta on keskusteltava potilaan itsensä kanssa, tai jos hän ei pysty päättämään hoidostaan itse, niin sitten lähiomaisten tai muiden läheisten tai laillisen edustajan kanssa.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Vuonna 2011 valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta teki selvityksen, jossa todettiin, että varsinaisilla saattohoidon paikoilla hoidettiin silloin 3 090 potilasta, ja näistä kolmannes saattohoitokodeissa, joita meillä tällä hetkellä on neljä kappaletta, ja jo tuolloin huomattiin, että tarve olisi huomattavasti suurempi, 12 000—13 000 potilasta vuodessa. Tämähän tarkoittaisi sitä, että noin 9 000 vaativaa saattohoitoa tarvitsevaa potilasta on hoidettu ihan normaaleilla potilaspaikoilla. On vähän vaikea sanoa, miten hyvää saattohoitoa he ovat tosiasiallisesti saaneet.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on tapahtunut myönteistä kehitystä saattohoidossa, sitä on viety huomattavasti eteenpäin, mutta edelleenkin meillä on puutteita. Eli saattohoitoa ei ole riittävän systemaattisesti kehitetty osana julkista terveydenhuoltoa. Sinänsä saattohoidon menetelmät — palliatiivinen, oireita lievittävä hoito, esimerkiksi kivunlievitys — ovat kehittyneempiä kuin koskaan aiemmin ihmiskunnan historiassa. Meillä on tehokkaita kivunlievityksen keinoja, joilla pystytään vaikeimmatkin kivut hoitamaan, jos vain käytetään kaikkia keinoja. Meillä on mahdollisuus myös palliatiiviseen sedaatioon kuoleman lähestyessä, jos muilla keinoilla ei saada oireita kuriin. Palliatiivinen sedaatiohan ei tarkoita eutanasiaa, eikä se edes lyhennä potilaan elinikää, ja siitä voidaan tarvittaessa myös potilas herättää.

No, vaikka saattohoitoa ja sen saatavuutta on todellakin parannettu perustamalla saattohoitoyksiköitä, kouluttamalla, kehittämällä hoitoketjuja, niin kaikille sitä ei tällä hetkellä ole pystytty takaamaan. Saattohoitoa tarvitsevat potilaat ovat eriarvoisessa asemassa riippuen kotikunnasta ja sairaudesta. Kuntien välillä on tässä suuria eroja. Meillä on resurssipulaa ja meillä on osaamisvajetta. Ja sen vuoksi pidän tärkeänä, että säädetään laki, jossa lähdetään nimenomaan siitä potilaan oikeudesta liikkeelle — eli oikeudesta saattohoitoon — ja jolla pystytään turvaamaan parhaiten se mahdollisuus ja yhdenvertainen oikeus päästä saattohoitoon.

Haluan vielä senkin tuoda esiin tässä, että Lääkäriliittohan teetti tämän vuoden alussa kyselyn, joka kohdistettiin kuolevien potilaiden hoitoon osallistuville lääkäreille, ja tuohon kyselyyn vastanneista suurin osa, yli 70 prosenttia, toivoi saattohoitolain säätämistä.

Tämän lakiesityksen seuraus olisi se, että potilaalle, jolla on etenevä, parantumaton sairaus ja jäljellä olevan eliniän arvioidaan olevan lyhyt, vahvistettaisiin oikeus päästä saattohoitoon hoidon vaativuuden mukaisesti erikoistuneessa hoitoyksikössä. Valtioneuvoston antamalla asetuksella voitaisiin sitten säätää tarkemmin saattohoidon toteuttamisesta. Säättämällä laki potilaan oikeudesta saattohoitoon voitaisiin varmistaa, että jokaisella olisi tämä lähtökohtainen oikeus inhimilliseen ja kivuttomaan kuolemaan. Saattohoidon riittävä ja tasa-arvoinen toteuttaminen edellyttää, että se on tarvittaessa kaikkien ihmisten saatavilla riippumatta asuinkunnasta, riippumatta myöskään siitä sairaudesta, joka tähän johtaa. Syöpäsairaudethan ovat se tavallisin syy, joka nousee mieleen, kun saattohoidosta puhutaan, mutta meillä on hyvin paljon myös muita kroonisia, vaikeita neurologisia sairauksia, sydänsairauksia, keuhkosairauksia, jotka johtavat siihen tilaan, jossa tarvitaan saattohoidon osaamista.

Ja tämän oikeuden toteutuminen edellyttää toki ennen muuta myös saattohoitoon osallistuvan ammattihenkilöstön koulutuksen tehostamista lähtien sieltä lääkäreiden ja hoitajien peruskoulutuksesta erikoistumiskoulutukseen ja myös täydennyskoulutukseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Juvonen. — No edustaja Tolppasella vastauspuheenvuoro, myönnetään se tähän väliin.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

17.25 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen esitteli tämän asian ja hän korosti sitä, että tässä annetaan kuolevalle potilaalle kivuton hoito. Minusta olisi erittäin inhimillistä, jos tähän lakialoitteeseen voisi lisätä sanan niin, että annetaan kuolevalle ja elävälle kivuton sairastamisaika. Olipa kuolema lähellä tai kaukana, niin epäinhimillinen kipu on sellainen, mikä pitää pystyä hoitamaan. On surullista, että me ylipäänsä edes tarvitsemme lakia siihen, että saadaan inhimillistä saattohoitoa. On järkyttävää, että me tarvitsemme lakia siihen, että ihminen, joka kärsii sen takia, että on sairas, ei saa hoitoa, että meidän on säädettävä lailla se, että ihminen saa sellaista hoitoa, minkä hän inhimillisesti ottaen pystyy kestäämään, ja pystyy myöskin itse ajattelemaan sitten positiivisesti elämää eteenpäin. Kivun keskellä siihen kukaan ei pysty. Kaikki ne tietävät, jotka ovat joskus hammassärkyä sairastaneet.

17.27 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tolppanen nosti esiin tärkeän asian ja laajensi tätä laajemminkin kivun hoitoon. Sehän on aivan totta, että kyllä hyvä kivun hoito tulee kaikissa tilanteissa tarjota. Jos ajatellaan niitä tilanteita, joissa henkilö sairastaa myös parantumatonta sairautta, niin palliatiivisen hoidon vaihe, siis se vaihe, kun siirrytään aktiivisesta, parantavasta hoidosta oireita lievittävään hoitoon, voi olla huomattavasti pidempi kuin varsinainen saattohoitovaihe. Mutta meillä on myös erikseen määriteltä tämä varsinainen saattohoitovaihe, jossa on kuolema lähellä ja tarvitaan myös sitä henkistä, sosiaalista, hengellistä tukea lähestyvän kuoleman vuoksi, ja sen takia puhutaan myös erillisestä saattohoidosta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Juvonen, listapuheenvuoro.

17.28 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitos eutanasia-kansalaisaloitteen, että me täällä eduskunnassa olemme ryhtyneet oikein porukalla ajamaan saattohoitoon parannusta. Näin tuleekin olla ja näin meidän tuleekin tehdä.

Viime kaudella eduskuntaan ensimmäiselle kaudelle päästyäni päätin, että saattohoito-tema on yksi asia, jota tulen ajamaan täällä eduskunnassa pontevasti, ja olen tehnyt lukuisia aloitteita liittyen saattohoitolain aikaansaamiseen. Olen iloinen, edustaja Päivi Räsänen, että esittelitte tämän teidän lakialoitteenne, mutta valitettavasti tämä ei yksin riitä. Ei riitä, että me täydennämme jo olemassa olevaa lainsäädäntöä, me tarvitsemme kokonaan oman lainsäädännön saattohoidolle. Tarvitsemme saattohoitolainsäädännön, jonne tulee kirjata saattohoidon kriteerit, saattohoidon saatavuus, saattohoitopaikkojen riittävyys, kansalaisten subjektiivinen oikeus saattohoitoon, saattohoidossa työskentelevien työntekijöiden oikeus lisä- ja täydennyskoulutukseen sekä potilaan mahdollisuus ja oikeus valita se paikka, missä häntä saattohoidetaan.

Pidin seminaarin Pikkuparlamentissa ja kysyin kansalaisilta: mitä te toivotte silloin, kun joudutte saattohoitoon? He toivoivat oikeuden saada hoitoa, oikeuden saada kivutonta hoitoa, tukea, mielenterveysapua sekä sielunhoitoa. Meillä on Suomessa kehitetty valtavasti saattohoitoa, mutta yhdenvertaisuuden periaate ei vielä toteudu kaikkialla. Sote-uudistuksessa meidän tulee asettaa tämäkin asia sinne keskiöön. Meillä on mahdollisuus seditaatioon, meillä on mahdollisuus hyvään lääketieteelliseen hoitoon, mutta valitettavasti se ei ole tavoittanut Suomessa vielä kaikkia. Seditaation mahdollisuutta tulee lisätä tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

On hyvin tärkeää, että me todellakin saamme hoidettua tällä hallitus- ja eduskuntakaudella tämän saattohoitoasian kuntoon niin, että meidän ei kenenkään tarvitse pelätä sitä hetkeä, kun tämä asia on kenties meidän itsemme edessä tai meidän läheisemme edessä.

17.30 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Juvonen on todellakin tehnyt hyvää työtä ja pitänyt tätä saattohoitoasiaa esillä, mikä on erittäin hyvä asia. Nyt kun on kysymys siitä, mikä muutos tarvitaan lainsäädäntöömme, niin olen siinä kyllä aivan joustava, mutta mielestäni tämä, mitä luettelitte, minkälaisia oikeuksia me tarvitsemme, toteutuu kyllä juuri tämän muutoksen, pykälän, kautta, jossa määritellään potilaalle se subjektiivinen oikeus saattohoitoon. Eli tämä pykälä, jota ehdotan tässä lakialoitteessa lisättäväksi, tarkoittaa juuri tätä subjektiivista oikeutta saada saattohoitoa tarpeen mukaan. Sitten ne yksityiskohdat ja kriteerit tulisi säädeltyä valtioneuvoston asetuksella tämän mukaan, eli mielestäni niitä ei välttämättä [Puhemies koputtaa] tarvitse lakiin kirjata.

17.31 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja Päivi Räsänen, todellakin teidän lakialoitteenne on merkittävä ja tärkeä ja sen sisältö on sellainen, että kaikki, mitä tässä nyt tämän asian tiimoilta tehdään, tulisi ottaa huomioon ja käydä hyvä ja rakentava keskustelu, millä tavalla me voimme yhdistää kaiken järkeväksi paketiksi. Kiitänkin teitä, että olette tehnyt tämän aloitteen. Tämä on hyvä.

Kannan itse huolta siitä, että meillä on hyvin repaleinen ja laaja lainsäädäntö. Meillä on laki potilaan asemasta ja oikeudesta, meillä on terveydenhuoltolaki, ja meillä on myös perustuslaki, ja nämä kaikki liippaavat läheltä juuri sitäkin vaihetta, kun tulee tämä saattohoitotilanne. Sen takia toivoisin, että meillä olisi selkeä lainsäädäntö, aivan selkeä, missä olisi myös saattohoitopaikkojen määrä — sitä eri tavoin lasketaan ja määritellään. Euroopan palliatiivinen yhdistyshän on laskenut, että Suomesta puuttuu noin 500 saattohoitopaikkaa. Meillä on kovat haasteet vuoteen 2020 mennessä, joka kaupungissa [Puhemies koputtaa] tulee olla erillinen saattohoitoyksikkö.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.32 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite, jossa potilaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin lisättäisiin potilaan oikeus hyvään ja asianmukaiseen saattohoitoon, on hyvä ja erittäin ajankohtainen sekä liittyy osittain käynnissä olevaan eutanasiakeskusteluun.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2010 saattohoitosuosituksiset, joiden tavoitteena on ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden parantaminen sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parantaminen. Tähän pyritään lisäämällä hoidon suunnitelmallisuutta ja potilaan osallistumista päätöksentekoon. Suosituksissa korostuvat saattohoidon eettisyys, potilaan hyvän kuoleman mahdollistaminen ja omaisten osallistumisen mahdollistaminen. Saattohoitosuosituksissa veloitetaan lisäksi sairaanhoitopiirejä laatimaan saattohoitosuunnitelmat suositusten mukaisiksi. Saattohoidon toteuttamisesta vastaa saattohoidon koulutuksen saanut moniammatillinen työryhmä, jolla on mahdollisuus konsultaatioihin eri vuorokaudenaikoina sekä kouluttautumis-, työnohjaus- ja keskustelumahdollisuuksia. Työryhmä tekee myös yhteistyötä sekä potilaan että omaisten kanssa.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Saattohoidon suosituksista ja kehittämisestä huolimatta potilaat ovat eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä sattuvat asumaan. Lakimuutoksella pyritään saamaan tämä epäkohta korjattua. Siksi tämä lakialoite on tarpeellinen, ainakin näin alkuun.

17.34 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Ilolla tervehdin tätä edustaja Räsänen valmistamaa lakialoitetta, ja totean siitä, että tällainen vaiheittainen eteneminen, jossa ei tuoda ikään kuin liian monimutkaista esitystä, saattaa paremmin sitten menestyä tähän varsinaiseen tavoitteeseen nähden.

Täällä eduskunnassa käytiin varsin laadukas keskustelu kansalaisaloitteen pohjalta eutanasiasta ja tuossa keskustelussa nousi esille saattohoidon parantaminen. Se oli ehkä koko keskustelun parasta antia. Korjatkaa, jos olen väärässä, mutta jäin siihen käsitykseen, että kaikkien eduskuntaryhmien toive oli saattohoidon laittaminen lakiin niin, että sen jälkeen olisi selkeä velvoite.

Eräs asia, jota olen viime aikoina paljon pohtinut tässä saattohoidon yhteydessä, on se, että tämä kristillisyyden esiin tuominen jopa tällaisessa tilanteessa, kun henkilö tekee lähtöä tästä elämästä, tuntuu olevan sellainen asia, johon ei saisi puuttua. Toivoisin, että saattohoitolain käsittelyn yhteydessä myös pohdittaisiin tätä, että ihmisellä on oikeus saada niin halutessaan viimeiseen matkaan valmistautuessaan myös tätä hengellistä hoivaa. Erään ystäväni äiti oli ollut tällaisessa tilanteessa, kun hänen tyttärensä olisi halunnut laulaa äidilleen virren, jota äiti pyysi, niin hoitaja kielsi sen ja sanoi, että tämä on tunnuslause sairaalalla. Pidin tätä aika järkyttävänä esimerkkinä, halusin vain sen nostaa tässä. Että olisi hienoa, että nämä asiat nyt selkeästi tuotaisiin myös lakiin. [Puhemies koputtaa] Ne ovat positiivisia oikeuksia.

17.36 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Voi tätä katajaista kansaa! Voi tätä katajaista kansaa: me tarvitsemme lain siihen, että ihmisillä olisi inhimillinen elämä. Tämä on minun mielestäni niin järkyttävää, että minua itkettää, ihan oikeasti.

Ensinnäkin tämä lakialoite on erittäin hyvä, se, että halutaan päästä siihen, että ihmisillä on kivuton loppuelämä. Se on erittäin hyvä asia. Mutta että siihen päästään, niin saattaahan myöskin olla niin, että se joku ihminen, joka haluaisi tehdä eutanasian, tekee sen niin, että valitseekin tämän kivuttoman saattohoidon, koska eutanasiassa myöskin on kysymys ihmisarvoisesta ja loppuelämää kunnioittavasta kuolemasta — kuolemasta, jossa ei tarvitse kärsiä, jossa ei tarvitse riutua. Se on erittäin hyvä asia.

Mutta minä toivoisin, että nyt kun me elämme jo 2000-luvulla, niin me tosiaan pääsimme siihen, että meidän ei tarvitsisi tingata siitä tuolla sairaaloissa meidän läheisten takia, että saavatko he kipulääkettä vai eivätkö he saa kipulääkettä, minkälaista kipulääkettä he saavat, onko se kipulääke kenties huumausainetta vai eikö se ole huumausainetta. Me tiedämme, että esimerkiksi kannabistuotteet auttavat joissakin, niin meillä on olemassa lääkekannabista, jota määrätään tiettyihin tauteihin, kun mikään muu ei auta — esimerkiksi ms-tauti on tiettyssä vaiheessa sellainen, mihin mikään muu kipulääke ei enää auta. Se, mikä minusta on kaikista järkyttävintä: nyt kun täällä on lääkäri paikalla, niin kysyn, että mikä on se eettinen lähtökohta siihen, että jos ihmisellä on kuolemaan johtava sairaus — ja kun tiedetään, vaikka kukaan ei voi meistä varmasti sanoa, että sinä kuolet huomenna ja sinä ylihuomenna ja sinä kahden kuukauden päästä — niin sanotaan, että ei voida antaa tätä lääkettä sen takia, koska hänelle tulee riippuvaisuus. Mitä väliä sillä on — jos se riippuvaisuus takaa sen ihmisarvoisen loppuelämän.

17.38 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tolppasen esiin ottama kysymys siitä, että saattohoitovaiheessa olevan potilaan kohdalla ei uskalleta antaa riittävästi kipulääkettä peläten riippuvuutta, tai edustaja Laukkasen esiin ottama kysymys siitä, saako virren veisata kuolevan läheisen vuoteen äärellä, ovat juuri niitä kysymyksiä, joiden vuoksi me tarvitsemme tätä saattohoitolakia ja joiden vuoksi me tarvitsemme sitä, että on oikeus osaavaan saattohoitoon, koska tässä on hyvin pitkälti kysymys asenteesta ja osaamisesta. Hyvään saattohoitoon kuuluu se, että näitä kipulääkeriippuvuuksia ei pelätä ja että kivunhoitoa annetaan niin paljon kuin tarvitaan, ja myös se, että sekä potilaan että hänen läheistensä elämänarvoja, hengellisen elämän tarpeita, sosiaalisen elämän tarpeita kunnioitetaan ja halutaan tukea. Eli kaikissa saattohoito-oppaissa korostetaan sitä, että kaikki nämä neljä elämän tarvealuetta, fyysinen, henkinen, sosiaalinen ja hengellinen, huomioidaan. Juuri näistä syistä me todellakin tätä lakia tarvitsemme.

Arvoisa puhemies! Sain kerran puhelinsoiton rouvalta, joka kysyi, tarkoittaako saattohoito sitä, että potilas siirretään osaston varastohuoneeseen eikä anneta hänelle ruokaa eikä juomaa. Hän kertoi sairaasta puolisostaan, jolle oli ilmoitettu, että nyt aloitetaan saattohoito, ja samana päivänä hänet sitten siirrettiin ylipaikalle varastohuoneeseen. Tämä on huono esimerkki huonosta hoidosta. [Maria Tolppanen: Hyvä esimerkki!] — Tai hyvä esimerkki huonosta hoidosta, ehkä pikemminkin näinpäin. — Mutta kyllä se eutanasiakeskustelu, johon täällä muun muassa edustaja Tolppanen viittasi, hyvin paljon liittyy juuri tähän pelkoon ja epäilyihin meidän terveydenhuoltojärjestelmämme kyvystä huolehtia kuolevien potilaiden inhimillisestä, yksilöllisestä ja arvokkaasta hoidosta.

On myös huomioitava se, että samaan aikaan kun väestömme vanhenee, niin palvelujärjestelmä muuttuu, laitoshoidoa vähennetään ja pitkäaikaista hoitoa annetaan vanhainkotien ja terveyskeskusten vuodeosastojen sijaan palveluasunnoissa, ja palveluasunnoissa asuvista vanhuksista tällä hetkellä jopa kaksi kolmasosaa siirtyy elämänsä viimeisten kolmen kuukauden aikana terveyskeskuksen vuodeosastolle saattohoitoon. Vanhuksella tulisi olla halutessaan oikeus myös kuolla kotonaan tai pysyvässä hoitopaikassa. Turvallinen saattohoito kotona tai palveluasumisyksikössä edellyttäisi ympärivuorokautista saattohoidon tukea, nimenomaan saattohoitoon erikoistuneesta yksiköstä käsin.

Tällä hetkellä palliatiivisen hoidon eli oireita lievittävän hoidon erityispätevyyden suoritaneista noin 90 lääkäristä — meillä on siis 90 tällaista lääkäriä tällä hetkellä — useimmat toimivat sairaaloissa. Sen sijaan saattohoitopotilaista valtaosa on terveyskeskuksen avohoidossa kotona, jonne hoitoa olisi myös pystyttävä ohjaamaan. Sote-uudistuksen yhteydessä tulisi pystyä myös tämä ristiriita ratkaisemaan, niin että sitä osaamista tulisi myös niille potilaille, jotka asuvat palveluasumisyksiköissä ja haluavat sinne kuolla, jotka haluavat kuolla omaan kotiinsa.

Palliatiivisen lääketieteen ja saattohoidon osaaminen tulee myös saada osaksi lääkäreiden ja muun terveydenhoitohenkilöstön ihan peruskoulutusta. Palliatiivisen lääketieteen erikoistumiskoulutus tulisi saada yliopistojen varsinaiseen koulutusohjelmaan ja myös sitä koskeva professuuri jokaiseen lääketieteelliseen tiedekuntaan. Tällä hetkellä näitä professuureja on tietääkseni vain Helsingin ja Tampereen yliopistoissa. Tällä hetkellä Suomessa erikoislääkäri voi hankkia Lääkäriliiton myöntämän erityispätevyyden Suomen palliatiivisen lääketieteen yhdistyksen järjestämässä koulutuksessa tai pohjoismaisessa koulutuksessa, mutta se ei todellakaan ole näissä yliopistojen varsinaisissa koulutusohjelmissa, ja se on yksi tavoite mielestäni tässä saattohoidon kehittämisessä.

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Mutta vielä, arvoisa puhemies, haluan sen todeta, että kymmenen vuoden sisällä on kuitenkin menty paljon eteenpäin, ja toivon, että esimerkiksi se kuvaus, jonka edustaja Tolppanen otti esiin, olisi sieltä kymmenen vuoden takaa. Sitä toivon, koska kyllä tässä on menty eteenpäin, ja lääkärit ja hoitajat ovat jo saaneet hyvin paljon koulutusta siitä, että kivunlievitystä tulee antaa riittävästi. Puutteita edelleen on, ja ne täytyy korjata.

17.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä saattohoitolakiesitys on erittäin tärkeä senkin takia, että saattohoitopaikkoja ei ole riittävästi eikä myöskään saattohoito-osaamista näin ollen. Tällainen tilanne on ollut myös vauraassa Espoossa. Tulin siellä valtuustoon vuonna 2001, ja siitä lähtien siellä on tehty erilaisia aloitteita saattohoidon kuntoonlaittamiseksi, ja vasta nyt, vuonna 2016, kun Espoon uusi sairaala aloitti, on tilanne sellainen, että meillä on riittävästi saattohoitopaikkoja, on oma saattohoitoyksikkö, jossa on osaamista ja paikkoja riittävästi — eli tämä on minusta sillä tavalla merkittävä esitys, että tällaiset vauraatkaan kaupungit, joilla on talouden ylijäämää, eivät pääse enää pakoon sitä, että tällainen hoito on pystyttävä takaamaan. Siksi tämä on erittäin tärkeä esitys.

17.46 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä lopuksi todeta sen, että kun täällä eduskunnassa käytiin keskustelua eutanasiaa ajavan kansalaisaloitteen pohjalta — iloitin siinä yhteydessä siitä, että hyvin monet kansanedustajat nostivat ja hyvin monesta eduskuntaryhmästä nostettiin tavoite parantaa saattohoitoa sekä resurssien että lainsäädännön taholta ihan tämän vaalikauden aikana — toivon todella sitä, että tällä vaalikaudella saadaan selkeä askel eteenpäin saattohoidon kehittämisessä, että viedään eteenpäin niin lainsäädäntöä kuin tarvittavia resursseja saattohoitoon.

Huomenna käydään keskustelua keskustan aloitteen pohjalta, ja sitäkin pidän hyvin kannatettavana. Mutta toivon, että siinäkin keskustelussa kuitenkin muistettaisiin, että pelkästään järjestämisvastuun kehittämisen kautta emme pysty turvaamaan viime kädessä oikeutta potilaille saattohoitoon, ja sen takia mielestäni tarvitaan myös tätä uudistusta, jota tässä lakialoitteessa olen yhdessä muiden edustajien kanssa ehdottanut.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

5. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2016

Kertomus K 1/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 30.3.2017 pidettävään täysistuntoon.

6. Hallituksen esitys laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 259/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2017 vp

Pöytäkirja PTK 31/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 30.3.2017 pidettävään täysistuntoon.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 30.3.2017 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.48.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen